
Verdens legeorganisasjon - WMA

FRA FORENINGEN

AARSETH HP

Verdens legeorganisasjon, WMA, har nettopp avholdt sin generalforsamling i Hamburg og feiret sitt 50-årsjubileum. Denne organisasjonen er åpen for nasjonale legeforeninger dersom de er uavhengige og organiserer kun leger. Av de ca. 200 nasjoner i verden er det dessverre ennå mange som ikke oppfyller kravet til frihet for organisasjoner. Likevel har organisasjonen mer enn 70 medlemsland. De fleste er fra den industrialiserte del av verden, men det er økendetilslutning av søramerikanske, asiatiske og afrikanske land.

WMA konsentrerer seg i hovedsak om arbeidet for menneskerettigheter, legeetiske spørsmål samt helsefremmende tiltak og kvalitet av medisinske tjenester. Den samarbeider med Verdens helseorganisasjon for å bedre helsetilstanden på globalt nivå.

Norge har vært aktive i organisasjonen i hele dens historie, med unntak av en kort periode i 1980-årene, hvor Norge og en liten gruppe vestlige land brøt ut blant annet på grunn av WMAs noe lunkne forhold til apartheid.

Et tema som var heftig debattert under årets generalforsamling var hvorvidt Kina igjen skulle slippes inn i organisasjonen. Fra en rekke vestlige land, inklusive Norge, var det sterke motforestillinger på grunn av uavklarte forhold om kinesiske legers deltakelse i henrettelser og bruk av organer fra henrettede. De asiatiske medlemslandene, deriblant Hong Kong og Taipei, uttalte klar støtte til Kina og forsikret at legeforeningen der var båderegjeringsuavhengig og inntok de riktige standpunkter til etiske spørsmål. Også den sørafrikanske legeforening støttet opptak, og viste til sin egen erfaring av hvordan deres arbeid innad i Sør-Afrika mot apartheid ble kraftig styrket etter at de fikk være med i WMA. Resultatet av prosessen ble at et stort flertall stemte for opptak av Kina, mens noen få vestlige land ledet av Tyskland, ville utsette avgjørelsen i påvente av at den kinesiske legeforeningen besvarte endel spørsmål.

Som nevnt engasjerer WMA seg mest i etiske spørsmål og i menneskerettighetsspørsmål. Det etiske regelverk som regulerer vår medisinske forskning, er utarbeidet av WMA i Helsinkideklarasjonen fra 1964. Likeledes finnes et internasjonalt etisk regelverk for leger i Genève deklarasjonen fra 1948. Den er utformet som en legeed i ti punkter og kan sees på som en modernisert

Hippokrates-ed. Det er en økende interesse i flere land for å gjeninnføre edsavleggelse for leger. Finland gjennomført dette for få år siden. Det kunne være at også vi i vårt land burde ha en diskusjon om gjeninnføring av legeeden.

På årets generalforsamling ble det vedtatt flere nye deklarasjoner og resolusjoner. I en resolusjon oppfordres nasjonale legeforeninger til aktivt å bidra til å bedre de uverdige forhold for kvinnelig helsepersonell og andre kvinnelige arbeidstakere i Afghanistan. Ved å nekte kvinner retten til å praktisere som leger, fratas også de kvinnelige pasientene sitt tilbud om helsetjenester.

Videre ble det vedtatt en deklarasjon som gir støtte til leger som nekter å delta i tortur eller andre former for inhuman og nedverdiggende behandling. I flere land gis det eksempler på at leger som nekter å delta i slike aktiviteter utsettes for represalier både mot seg selv og sine familier.

WMA har også en uttalelse som støtter arbeidet mot tobakksbruk. Etter forslag fra Den norske lægeforening ble denne uttalelsen utvidet med et punkt som ber universiteter, forskningsinstitutter og individuelle forskere å avstå fra økonomisk støtte fra tobakksindustrien. Etter forslag fra den engelske legeforeningen går WMA inn for at all reklame for tobakk skal forbys. Den siste formuleringen fikk en spesiell aktualitet i forbindelse med den britiske regjeringens snuoperasjon hva angår tobakksreklame og Formel 1-sirkuset.

Har aktivitetene i WMA noen hensikt? Svaret er et ubetinget ja. Organisasjonen har i vesentlig grad bidratt til etiske regelverk for leger som verdenssamfunnet trenger. I fremtiden vil etiske problemstillinger bli vanskeligere itakt med den bioteknologiske utvikling. Hvis det internasjonale legesamfunn samler seg om etiske retningslinjer, vil dette få stor betydning.

Hans Petter Aarseth
president

Publisert: 30. november 1997. Tidsskr Nor Legeforen.

© Tidsskrift for Den norske legeforening 2026. Lastet ned fra tidsskriftet.no 25. februar 2026.